

Motion till riksdagen 2025/26:4201

av **Nooshi Dadgostar m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2025/26:275 Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens förslag om ytterligare tillfälligt sänkt skatt på bensin och diesel.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag om att öka anslaget 1:12 Transportstyrelsen inom utgiftsområde 22 med 400 miljoner kronor.

Ytterligare sänkt skatt på bensin och diesel

I propositionen föreslår regeringen ytterligare sänkt skatt på bensin och diesel. Som skäl anför regeringen att kriget i Mellanöstern har drivit upp priset på bl.a. bensin och diesel. Vänsterpartiet delar bilden av pressade hushåll. Under inflationskrisen har hushållen fått bära hela bördan, samtidigt som företagens vinstmarginaler i grova drag varit intakta. Att stärka ekonomin för personer med små ekonomiska marginaler har dock inte varit någon prioriterad uppgift för regeringen under mandatperioden. Regeringen har satsat betydligt mer på den del av befolkningen som har de högsta inkomsterna. Vänsterpartiet har å andra sidan under mandatperioden lagt en lång rad förslag som stärker hushållens ekonomi, inte minst för de hushåll som har små ekonomiska marginaler.

Många remissinstanser, bl.a. 2030-sekretariatet, Energiföretagen Sverige, Energimyndigheten och Naturvårdsverket, betonar att förslaget om ytterligare sänkt skatt på bensin och diesel motverkar utfasningen av fossila bränslen i transportsektorn och gör det svårare för Sverige att nå klimatmålen. Svensk Kollektivtrafik betonar att förslaget kommer att stärka biltrafikens konkurrenskraft gentemot kollektivtrafiken och öka klimatutsläppen ytterligare.

En återkommande invändning mot förslaget är att det bör finnas alternativa åtgärder med bättre träffsäkerhet. Exempelvis påtalar Drivkraft Sverige att en utgångspunkt för åtgärder som vidtas bör vara att de, hyfsat träffsäkert och temporärt, ska kunna förbättra hushållsekonomin för grupper som politiskt definierats som särskilt ekonomiskt utsatta eller stödberättigade.

Vänsterpartiet delar dessa synpunkter. I vår motion på 2026 års ekonomiska vårproposition presenterade Vänsterpartiet ett alternativ till regeringens ensidiga fokus på sänkta bensin- och dieselskatter. Vi lade förslag om ett brett transportpaket för hushållen och klimatet. Paketet bestod av fem punkter.

- Sverigebiljett i kollektivtrafiken för 450 kronor
- En bredare elbilspremie
- Ett tillfälligt riktat kompensationsstöd till bilägare med lägre inkomst
- Utökat Klimatkliv
- Ett nytt färdmedelsneutralt och avståndsbaserat reseavdrag.

Vad gäller det riktade kompensationsstödet till bilägare med lägre inkomst föreslog vi en tillfällig riktad kompensation om 250 kronor i månaden till bilägare med lägre inkomster som därför drabbats av prishöjningarna på drivmedel. Vi vill dessutom se ett dubbelt stöd till dem som bor i områden med särskilt dålig tillgång till kollektivtrafik och som därför inte har möjlighet att välja bort bilen. Stödet är tillfälligt under tre månader – maj till juli – för att motverka höga kostnader under en tillfällig kris. En avtrappning ska omfatta bilägare med en inkomst på upp till 45 000 kronor i månaden. Till skillnad från regeringens skattesänkning är vårt kompensationsstöd inte beroende av faktisk förbrukning av drivmedel och ökar därför inte utsläppen. Stödet är fritt att använda såsom man själv önskar: till mat, hyra eller nöjen. I motionen betonade vi att stödet ska vara möjligt att förlänga om behovet kvarstår framöver. Vi kan konstatera att det behovet nu föreligger. Eftersom motionsrätten på ändringsbudgetar är kraftigt beskuren i en rad olika avseenden kommer Vänsterpartiet i andra sammanhang att presentera förslag på hur vi kan stärka hushållens ekonomi i den nu pågående krisen.

Riksdagen bör avslå regeringens förslag om ytterligare tillfälligt sänkt skatt på bensin och diesel.

Utgiftsområde 22 anslaget 1:12 Transportstyrelsen

I propositionen föreslår regeringen att anslaget 1:12 *Transportstyrelsen* ökas med 400 miljoner kronor i syfte att tillfälligt täcka flygplatshavarnas kostnader för säkerhetskontroll av passagerare och deras bagage. Vänsterpartiet menar att det inte är försvarbart att främja kommersiell drift av flygplatser och flygbolag med skattepengar i en tid då klimatmålen kräver tydliga politiska prioriteringar. Fokus för flyget behöver skifta från ett ökat flygande till att upprätthålla de mest värdefulla förbindelserna, så att flyget förblir tillgängligt på de platser där rimliga alternativ saknas. Medlen bör i stället användas till satsningar som påskyndar omställningen och ökar elektrifieringstakten. På så sätt gör vi det både billigare och enklare att välja hållbara transportlösningar.

Riksdagen bör avslå regeringens förslag att öka anslaget 1:12 *Transportstyrelsen* med 400 miljoner kronor.

Några av de övriga ändringarna i statens budget för 2026

Som nämnts ovan är motionsrätten på ändringsbudgetar kraftigt begränsad. Regeringen överlämnar två ordinarie ändringsbudgetar per år till riksdagen: vårändringsbudgeten som läggs fram i samband med den ekonomiska vårpropositionen och höständringsbudgeten som läggs fram i samband med budgetpropositionen. Därutöver har regeringen möjlighet att lägga fram extra ändringsbudgetar som den nu aktuella propositionen. Vänsterpartiet presenterar vårt samlade budgetalternativ genom att motionera på budgetpropositionen. Regeringens ändringsbudgetar läggs fram i förhållande till budgetpropositionen. Vänsterpartiet brukar normalt inte motionera på enskilda budgetförslag i ändringsbudgetarna. Den främsta anledningen till det är att ändringsbudgetarna läggs i förhållande till regeringens budgetproposition, som Vänsterpartiet inte kan ta ansvar för. För att kunna lägga meningsfulla ändringsbudgetar skulle Vänsterpartiet snarast behöva lägga dem som ändringar på sin budgetmotion, vilket inte är möjligt. Motionsrätten på ändringsbudgetarna är dessutom kraftigt begränsad. Oppositionspartierna i riksdagen får bara motionera på de anslag som regeringen ”öppnar upp” i ändringsbudgetarna, och i dessa fall får partierna bara föreslå avslag eller sänkta anslagsnivåer, inte höjda anslag. Detta innebär sammantaget att det ofta inte är meningsfullt för oppositionspartierna att motionera på ändringsbudgetar.

I den nu aktuella propositionen föreslår regeringen en rad ändringar av budgetanslag och bemyndiganden kopplade till försvaret och vårt stöd till Ukraina. Människors rätt att leva i fred och trygghet är ovillkorlig, och varje lands möjlighet att självt få styra över sin framtid måste försvaras. Ukrainas folk kan inte lämnas ensamt mot den ryska militären och den fullskaliga invasionen. Med stöd i folkrätten och FN-stadgan står Vänsterpartiet bakom Sveriges både militära, ekonomiska och humanitära stöd till Ukraina. Politisk enighet och högt folkligt stöd för Ukrainastödet är mycket viktigt.

I den extra ändringsbudgeten föreslår regeringen att ett nytt anslag förs upp på statens budget: *Stöd för sänkta priser i kollektivtrafik*. Regeringen anför att anslaget bör få användas för utgifter för statsbidrag till kollektivtrafik som organiseras av regionala kollektivtrafikmyndigheter. Regeringen anger vidare att stödet avses att, efter ansökan, lämnas till regionala kollektivtrafikmyndigheter som har sänkt priset på månadsbiljetter eller motsvarande för ett obegränsat resande med 50 procent tidigast fr.o.m. den 1 juli t.o.m. den 31 december 2026. Vänsterpartiet motsätter sig inte att regeringen uppmuntrar regionala kollektivtrafikmyndigheter att tillfälligt sänka priserna i kollektivtrafiken, men vi menar att priserna behöver sänkas permanent. Vi beklagar dock att regeringen har valt att exkludera färdtjänsten i förslaget. Färdtjänsten är hos de regionala kollektivtrafikmyndigheterna en form av kollektivtrafik, och att inte inkludera den är svårt att se som något annat än en illa genomtänkt avgränsning som till sin utformning blir diskriminerande. Att exkludera färdtjänstresenärer i en tid när stora prisökningar slår hårt och brett är anmärkningsvärt, särskilt då det är en grupp som generellt har en begränsad och ansträngd ekonomi och som således är i stort behov av halverad taxa.

För Vänsterpartiet är en utbyggd och billig kollektivtrafik en prioriterad fråga. Vi vill därför införa en gemensam nationell månadsbiljett för all kollektivtrafik – en Sverigebiljett. Den ska kosta 450 kronor för vuxna och 225 kronor för barn och unga samt pensionärer. Det innebär i praktiken mer än en halvering av biljettpriserna. En liknande biljett har redan införts i Tyskland och haft stor påverkan på både resandet och utsläppen. Till skillnad från regeringens förslag är vårt förslag en permanent satsning.

I samband med vårbudgeten för 2026 presenterade regeringen ett tillfälligt el- och gasprisstöd. Stödet hanterades i en extra ändringsbudget. Eftersom hushållen då ännu inte hade sparat några pengar genom regeringens högkostnadsskydd så välkomnade Vänsterpartiet regeringens förslag. Vi konstaterade dock att stödet hade kunnat utformas på ett bättre sätt för att nå fler, framför allt låginkomsttagare. I propositionen föreslår nu regeringen att *Energistödet* ökas med 1 miljard kronor. Anslaget används bl.a. för högkostnadsskydd till hushåll vid höga el- och gaspriser samt för att lämna stöd till hushåll vid höga el- och gaspriser. Vänsterpartiet har inget att erinra mot detta, men vi kan konstatera att regeringens politik på området är helt otillräcklig. Vänsterpartiet kritiserade tidigt regeringens tidigare högkostnadsskydd. Vår kritik mot det för höga taket på 1,5 kronor per kilowattimme visade sig ha en mycket god grund. Trots mycket höga elpriser under vintern har högkostnadsskyddet sedan det infördes gett hushållen 0 kronor. Vänsterpartiet har i stället föreslagit ett elpristak på 75 öre per kilowattimme som ska täcka hushållens elkostnader till 90 procent över pristaket. Vårt skydd finansieras av branschen, inte av skattebetalarna. Med vårt elpristak hade hushållen i samtliga elområden under vintern fått mer pengar till annat.

Nooshi Dadgostar (V)

Andrea Andersson Tay (V)

Samuel Gonzalez Westling (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Vasiliki Tsouplaki (V)

Nadja Awad (V)

Tony Haddou (V)

Isabell Mixter (V)

Ida Gabrielsson (V)